

Saksfremlegg

— Originaldokument
— Dokumentet er oversatt

Arkivsaksnr.: 2024/1525-4	Saksbehandler: Marit Elisabeth Hætta Gaup	Dato: 28.11.2024
------------------------------	--	---------------------

Utv.saksnr.:	Utvalg:	Møtedato:
	Administrasjonsutvalget	
	Ungdomsrådet	
	Eldreråd	
	Råd for personer med nedsatt funksjonsevne	
	Hovedutvalg for teknisk , miljø og næring	
	Hovedutvalg for helse, omsorg og sosial	
	Hovedutvalg for kultur og oppvekst	
49/24	Formannskapetets innstillingsmøte	26.11.2024
	Kommunestyret	

Økonomiplan 2025-2028 med handlingsdel og årsbudsjett 2025 for Kautokeino kommune

Melding om vedtak sendes til:

- Statsforvalteren i Troms og Finnmark, Damsveien 1, 9815 Vadsø
- KomRev NORD IKS, Sjøgata 3, 9405 HARSTAD
- KUSEK IKS, Postboks 1261, 9505 Alta
- Kommunalledere i Kautokeino kommune

Det vises til:

- Kommuneloven §§14-3 – 14-22 med tilhørende forskrifter
- Statsbudsjett 2025 og [Grønt Hefte 2025](#)
- KS prognosemodell for rammetilskudd 2025-2028
- Økonomireglement for Kautokeino kommune
- [Proposisjon 1 LS \(2024-2025\) til Stortinget \(forslag til lovvedtak og stortingsvedtak\) for budsjettåret 2025 \(Stortingets skattevedtak\)](#)
- Orientering fra Statsforvalteren i Troms og Finnmark om statsbudsjett for 2025 og det økonomiske opplegget for kommunene

Vedlegg:

- 1Vedlegg 1 - Økonomiplan 2025 - 2028 - kommunedirektørens forslag
- 2Vedlegg 2 - driftstiltak 2025-2028
- 3Vedlegg 3 - Investeringstiltak 2025-2028
- 4Vedlegg 4 - Finansrapport - økonomiplan 2025-2028

Sakens bakgrunn:

Kommuneloven stiller krav om samkjøring mellom kommuneplanens samfunnsdel og

økonomiplan og handlingsprogram. Kommuneplanens samfunnsdel er under revidering. Det er lagt opp til en tidsplan der kommuneplanens samfunnsdel 2025-2037 skal godkjennes av kommunestyret i mars/april 2025. Kommunestyret har i sak 51/24 vedtatt hvilke bærekraftsmål, visjoner, verdier, satsningsområder og samfunns mål kommuneplanens samfunnsdel 2025-2037 skal bygge på. Dette vedtaket er lagt til grunn for arbeid med økonomiplan for perioden 2025-2028.

Plandokumentet består av handlingsprogram, årsbudsjett for 2025 og økonomiplan for perioden 2025-2028. Handlingsprogrammet danner grunnlaget for enhetenes virksomhetsplaner det påfølgende år.

I samsvar med kommunens økonomireglement fastsetter og tildeler kommunestyret bevilgningene til kommunens drift på netto rammenivå. Bevilgninger til enhetene kommer frem av budsjettskjema 1C. Netto ramme skal i samsvar med økonomireglementet ikke overskrides uten kommunestyrets samtykke. Det vil si at endring av netto rammetildeling krever vedtak fra kommunestyret. Tjenesteenhetene fastsetter det årlige detaljbudsjettet med et driftsvolum innenfor den rammen som blir gitt. Kommunallederne har dermed innenfor sin delegerte budsjettmyndighet et pålagt ansvar for å sikre at netto driftsrammer overholdes.

Vedleggene 2 og 3 viser forslag til tiltak som enten kan velges inn eller ut av budsjettet. Sparetiltak er tiltak som ligger inne i budsjettforslaget, men som kan tas ut av budsjettet og viser hva kommunen vil spare dersom tiltakene ikke gjennomføres. Tiltak omtalt som økning eller tillegg, er tiltak det ikke er funnet rom for å ta med i budsjettforslaget, men som kommunestyret kan velge å ta inn i budsjettet. Ingen av disse listene er uttømmende og kommunestyret har frihet til å legge til nye tiltak som vil påvirke budsjettet for kommende 4 år.

Vedlegg 4 er finansrapporten og viser hvilke forutsetninger økonomiplanen er utarbeidet etter. Finansrapporten har analyser som bygger på forventninger om fremtidig renteutvikling, og tar utgangspunkt i eksisterende lån. I tillegg er det foreslått å øke startlånopptak fra Husbanken med 30 millioner kroner i 2025, og deretter 20 millioner kroner årlig i perioden 2026-2028.

Regjeringen har foreslått 12,75% i skatteøre for kommunene i 2025. Skatteøren fastsettes endelig av Stortinget.

Vurdering:

De siste års hendelser har rammet økonomi, samfunn og næringsliv hardt, og resultert i store endringer i de økonomiske rammebetingelsene. Fremover vil det være stor usikkerhet knyttet til den økonomiske utviklingen og hvordan den vil påvirke kommuneøkonomien. I dette perspektivet er det en utfordring å legge til rette for en forvaltning av kommunens midler som tilfredsstillende brukernes behov for tjenester, og samtidig bidrar til å opprettholde et økonomisk handlingsrom.

Selv om kommunen har et trangt økonomisk handlingsrom, må det fortsatt være et mål å bygge opp reserver som kan brukes som en økonomisk buffer for å dempe økonomiske utfordringene som følge av globale og nasjonale endringer i økonomiske rammebetingelser.

Forslag til økonomiplan bygger på de forventninger som foreligger høsten 2024 i forhold til rentenivå og lønns- og prisvekst, forutsetninger som vil endres i tråd med økonomisk utvikling nasjonalt og internasjonalt. Store budsjettposter som skatteinntekter og renter påvirkes spesielt. Endringer i økonomiske rammebetingelser kan enten stramme inn eller øke kommunens handlingsrom.

Forventninger og etterspørsel etter kommunale tjenester fra innbyggere, samfunn og næringsliv øker mer enn dagens kommunes inntektsnivå gir rom for. Som mange andre distriktskommuner, har også Kautokeino kommune utfordringer med befolkningsnedgang, økt andel eldre og sterkere konkurranse om arbeidskraft. Erfaringer viser at endringene kommer tidligere enn prognose forutså. Etterspørselen etter pleie- og omsorgstjenester har doblet seg i løpet av de to siste årene. Kombinasjon økt etterspørsel og konkurranse om arbeidskraft fører til et dyrere driftsnivå.

Sett i forhold til det økonomiske handlingsrommet har kommunen allerede ved inngangen til økonomiplanperioden et for høyt kostnadsnivå. Kommunene fikk i årene 2020-2022 økt det økonomiske handlingsrommet. Økningen var, som forventet, midlertidig. Perioden med høye skatteinntekter ser ut til å være over. Kommunens lånegjeld overstiger det årlige inntektsnivået. Selv om kommunen har frie midler i form av et disposisjonsfond, vil en planlagt drift med netto negative driftsresultat og høy lånegjeld, ikke være økonomisk bærekraftig på lang sikt.

Kommunen står altså ovenfor store endrings- og omstillingsbehov, et arbeid som ikke kan møtes med kortsiktige sparetiltak, men som vil kreve en grundig omstillingsprosess. Som et resultat av at kommunen er meldt inn i ROBEK, skal kommunen utarbeide en forpliktende plan, hvor målet er å komme med konkrete tiltak til hvordan kommunen skal oppnå økonomisk balanse. Det er også satt i gang flere prosjekt nettopp med formål å omstille og tilpasse driften til det fremtidige utgiftsbehovet. Utfordringen er å ta omstillingen raskere enn tjenestebehovet endrer seg.

Selv om disposisjonsfondet i dag er innenfor økonomiske handlingsregler, forteller nøkkeltallene i økonomiplanen om en kommuneøkonomi som ikke er bærekraftig uten store driftsomlegginger. Det budsjetteres med bruk av disposisjonsfond for å saldere budsjettet. Vedtak etter forpliktende plan er innarbeidet i økonomiplanen. Det vil i budsjettregulering i desember 2024 bli foreslått å bruke ytterligere av disposisjonsfondet for å finansiere merforbruk i 2024. Dersom det foreslåtte budsjettet godkjennes uten endringer, vil det kun være kroner 10,7 millioner kroner til disposisjon til budsjettregulering i desember 2024.

Oversikt over kommunens disposisjonsfond:

Disposisjonsfond 01.01.2024	58 235 923
Vedtatt netto bruk av disposisjonsfond i 2024	-17 244 490
Ikke disponert disposisjonsfond pr 14.11.2024	40 991 433
Foreslått disponert av disposisjonsfond for 2025-2028	30 218 103
Rest disposisjonsfond	10 773 330

I en situasjon hvor inntektsnivået er lavere enn utgiftsbehovet, må det foretas en prioritering av hva midlene skal brukes til. Dagens drift er ikke bærekraftig og må endres. I prioriteringen må det vurderes hva en er villig til å redusere for å skape seg rom til å ta vare på flere eldre og de økte låneutgifter, uten at det går på bekostning av øvrige kommunale velferdstjenester og samfunnsutvikling ellers.

Forslag til vedtak:

- 1) Handlingsprogram 2025-2028 vedtas med de mål og premisser for kommunens tjenesteproduksjon som kommer frem av handlingsprogramdokumentet.

- 2) Årsbudsjett 2025 og økonomiplan 2025-2028
 - a) Driftsbudsjettet vedtas i henhold til budsjettskjema 1A Bevilgningsoversikt drift, 1B Bevilgningsoversikt drift fordelt på enheter, 1C Bevilgningsoversikt fordeling av netto budsjetttrammer på enheter og 1D Økonomisk oversikt drift.
 - b) Investeringsbudsjettet vedtas i henhold til budsjettskjema 2A Bevilgningsoversikt investering, 2B Detaljert investeringsoversikt og 3A Oversikt over gjeld og andre langsiktige forpliktelser.
 - c) Årsbudsjettet er bindende og kan bare endres av kommunestyret selv, eller i samsvar med reglement for delegering av økonomiske og administrative fullmakter vedtatt av kommunestyret.
 - d) Enhetene vår tildelt netto budsjetttrammer etter budsjettskjema 1C.
 - e) Investeringsrammen settes inntil kroner 52 493 000, hvorav investeringsutgifter i varige driftsmidler utgjør kroner 17 102 000, avdrag på lån til videreutlån utgjør kroner 4 362 000, videreutlån startlån utgjør kroner 30 000 000 og egenkapitalinnskudd KLP utgjør kroner 999 000, jfr. budsjettskjema 2B.

- 3) Låneopptak
 - a) Kommunestyret godkjenner en låneramme for 2024 på inntil kroner 0 for å finansiere nye netto bevilgninger til egne investeringer jfr. kommuneloven §14-15 første ledd.
 - b) Med forutsetning om godkjenning fra statsforvalteren, godkjenner kommunestyret en låneramme for 2025 på kroner 30 000 000 for å finansiere startlån fra Husbanken til videre utlån jfr. kommuneloven §14-17.
 - c) Kommunedirektør gis fullmakt til å godkjenne lånevilkår for nevnte lånerammer.

Lånene tas opp ved behov og etter en totalvurdering av behov for likviditet, vurdering av risiko og mulighet for positiv avkastning. Kommunedirektør får fullmakt til å godkjenne låneinstitusjon, lånevilkår og avdragstid.

- 4) Skatt på inntekt og formue fastsettes i henhold til det høyeste skatteøre som Stortinget vedtar.

- 5) Kommunestyret vedtar formannskapetets innstilling til økonomiplan 2025-2028 og årsbudsjett 2025 med følgende endringer: